

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ตั้งถิ่นฐานหรืออาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่ง รากฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 29 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551 ตำบลราชาเทวะมีจำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปใน 15 หมู่ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 15,625 คน (สำนักทะเบียนอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, 2551)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสุ่มเลือกมาศึกษา คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ตั้งถิ่นฐานหรืออาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ จำนวน 375 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มจากตารางของมอร์แกนและเครซซี่ (Morgan and Krejcie, 1970, p. 607 – 601) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified

Sampling) โดยแบ่งให้หมู่บ้านในเขตตำบลราชาเทวะเป็นชั้นภูมิ รวมได้ 15 ชั้นภูมิ แล้วสุ่มหากุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่ และขนาดตัวอย่างที่ทำการสุ่มจากแต่ละชั้นภูมิ

ชั้นภูมิ	ประชากรมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป	ขนาดตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	1,894	45
หมู่ที่ 2	1,078	25
หมู่ที่ 3	587	14
หมู่ที่ 4	523	13
หมู่ที่ 5	318	8
หมู่ที่ 6	875	21
หมู่ที่ 7	561	13
หมู่ที่ 8	4,058	97
หมู่ที่ 9	555	13
หมู่ที่ 10	313	8
หมู่ที่ 11	454	11
หมู่ที่ 12	875	21
หมู่ที่ 13	1,485	36
หมู่ที่ 14	1,318	32
หมู่ที่ 15	731	18
รวม	15,625	375

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาได้แก่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเสริมสร้างการเรียนรู้ของชุมชน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล และร่วมให้และรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบลราชاتهเวะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นหลัก แล้วกำหนดหัวข้อคำถามตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราชاتهเวะ (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลราชاتهเวะ, 2551, หน้า 1 – 2) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ ครอบคลุมการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 9 ข้อ
- 2) ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยและสังคมน่าอยู่ จำนวน 9 ข้อ
- 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ
- 4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จำนวน 27 ข้อ
- 5) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเนื่องในโอกาสหรือวันสำคัญต่างๆ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น จำนวน 7 ข้อ

โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านองค์การบริหารส่วนตำบลราชاتهเวะทั้ง 5 ด้าน สืบเคราะห์จากมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ที่กล่าวถึงภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล(เนื้อหาอยู่ในบทที่ 2) รวมถึงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ

จัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 30(5) ทั้งนี้ หลักการสร้างแบบสอบถาม ยึดตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้าน และต้องสอดคล้องกับลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนชนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และร่วมให้และรับประโยชน์จากโครงการ

คำถามในตอนที 2 จะกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 รายการในข้อเดียวกัน การเลือกตอบแต่ละรายการในแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

ความหมายของลักษณะการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมอภิปราย ซักถาม เสนอความคิดเห็น และวิเคราะห์ถึงลักษณะและสาเหตุของปัญหา

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการร่วมจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ และตัดสินใจเลือก โครงการที่จะแก้ไขและพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบถึงแผนงานหรือโครงการต่างๆ ร่วมประชุมและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล หมายถึง ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสาร ตรวจสอบการดำเนินงาน และร่วมวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ

การมีส่วนร่วมในการให้และรับประโยชน์ หมายถึง ท่านเคยร่วมบริจาคสิ่งของทรัพย์สินเงินทองเสียสละแรงกาย เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะพร้อมทั้งได้รับความสะดวกและได้รับประโยชน์จากโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ดำเนินการ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ ใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, อ้างถึงในชัยวัฒน์รุ่งเรืองศรี, 2550 หน้า 139) ในการแปลค่าระดับของปัญหา ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ 2551 ขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ที่ยึดหลักการดำเนินงานจากมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 30 (5) ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาสามารถสังเคราะห์ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

2.2 ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยและสังคมน่าอยู่

2.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร

2.5 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเนื่องในโอกาสหรือวันสำคัญต่างๆ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item – objective : IOC) และความถูกต้องเหมาะสมทางภาษาภาษา ด้านการประเมิผลและด้านเนื้อหา โดยให้คะแนนดังนี้

- + 1   เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดพฤติกรรมนั้นๆ ได้
- 0   เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดพฤติกรรมนั้นๆ ได้
- 1   เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดพฤติกรรมนั้นๆ ได้

ถ้าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่คำนวณได้จากค่าเฉลี่ยได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงในสิ่งที่ต้องการวัด แต่ถ้าค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ให้ปรับปรุงข้อคำถามใหม่ (กาญจนา วัฒนา, 2548, หน้า 187-188)

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ เพื่อทดสอบความยากง่ายของแบบสอบถามว่าผู้ตอบเข้าใจตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้หรือไม่

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (try out) มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ตัดแปลงมาจากสูตร KR-20 เมื่อปี ค.ศ. 1951 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าจะได้ใช้หาความเชื่อมั่นกับเครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจให้คะแนน 1 กับ 0 ได้เพราะสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาเป็นเครื่องมือไม่จำเป็นจะต้องตรวจให้คะแนนเป็น 1 กับ 0 เสมอไปจะตรวจให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 3,2,1 หรือ 5,4,3,2,1 ฯลฯ ก็ได้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, หน้า 170) สูตรที่ใช้คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

- เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
- n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือ
- S_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
- S^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือชิ้นนั้นทั้งฉบับ

$$\text{จากสูตร} = \frac{30}{30-1} \left\{ 1 - \frac{32.60}{34.80} \right\}$$

$$\text{ได้ค่าความเชื่อมั่น} = 0.95$$

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงข้อความ ตรวจสอบเนื้อหาและความสมบูรณ์ แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ทุกพื้นที่ที่ทำการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงความมุ่งหมายของการวิจัย แนวทางการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอรับแบบสอบถามคืน ด้วยตนเอง

3. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 375 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืน 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมายดังนี้

ตารางที่ 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประชากรในพื้นที่เป้าหมาย

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)
1	หมู่ที่ 1	49
2	หมู่ที่ 2	22
3	หมู่ที่ 3	15
4	หมู่ที่ 4	13
5	หมู่ที่ 5	8
6	หมู่ที่ 6	21
7	หมู่ที่ 7	14
8	หมู่ที่ 8	96
9	หมู่ที่ 9	13
10	หมู่ที่ 10	8
11	หมู่ที่ 11	10
12	หมู่ที่ 12	21
13	หมู่ที่ 13	36
14	หมู่ที่ 14	33
15	หมู่ที่ 15	18
รวม		375

4. ระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่างวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายถึงลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานหรือเข้ามาอาศัย ในพื้นที่ของประชาชน

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละยุทธศาสตร์การ พัฒนา

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามยุทธศาสตร์การพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (S.D) เพื่ออธิบายถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ ค่าสถิติ t-test และ F-test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล